

METEORIAN i MEDIA under 2017:

- **Helsingin Sanomat** - "Kun taivas putoaa" kirjan arvostelua, koko sivu 13.1 2017 - katso:
<http://www.hs.fi/tiede/art-2000005042404.html?share=0a1483604b830733e545d118656f675b>
- **WOW**, sehän on meteoriittikraatteri!
Yksi maapallon hienoimmista meteoriittikraattereista on Pohjanmaalla Meteoriihi
- **HOPPSAN** – visst är det en meteoritkrater!
En av jordens vackraste meteoritkratrar finns i Österbotten

Se mera: <https://100syttä.fi/meteoriihi>

- Kulttuuriloma Vaasan seudulla
Posted on [12.6.2017](https://www.kulttuuriuutinen.com/2017/06/12/kulttuuriloma-vaasan-seudulla/) by [Kulttuuriuutinen](https://www.kulttuuriuutinen.com/)
...**Meteoriihi**
Lue lisää: <https://kulttuuriuutinen.com/2017/06/12/kulttuuriloma-vaasan-seudulla/>
- **Luontoretelle meteoriittikraatteriin**
Lue lisää: <http://www.sydan.fi/kulttuuri-tekee-hyvaa/luontoretelle-meteoriittikraatteriin>
- **Västerbottens Kurirens** sommarnummer – halv sida
- Landsbygdens Folk v. 24 om torrläggningens 90-års jubileum (tidningen torde finnas på stadsbiblioteket)
- **Hufvudstadsbladet 21.8 2017** blänkare på paradsidan och helsida inne i tidningen – [se nedan](#)

Nyheter

Där himmel
möter land

Fortid I den klassiska serien om Asterix fruktar innevånarna i den lilla galliska byn bara en sak; att himlen ska falla ner över deras huvuden. På Söderfjärden i Sundom, Vasa, föll himlen ner för 520 miljoner år sedan. Det cirkelformade området vid kratern lockar nu både turister och tranor från hela jorden.

Några människor kom inte till skada när den 300 meter stora asteroiden damp ner i havet. För människor fanns ju inte då. Vattennivån var 250 meter över det som i dag är åkermark och det kambriska Söderfjärden låg ungefär där Nya Zeeland ligger nu. Farten på asteroiden var 60 000 kilometer per timme, smällen motsvarade flera tusen atombomber och en stor tsunami uppstod. Allt liv utrotades. Fossilier av inte längre existerande organismer har hittats i området.

Allt detta får man veta om man besöker Meteorian vid meteoritkratern på Söderfjärden. Sundom bygdeförening har utvecklat området till ett attraktivt besöksmål och levandegör berättelsen om en ödesdig händelse i vår forntid. Att få vara med på jubileumslistan över 100 platser att besöka i Finland har gett rejäl skjuts i sommar. Astronomiska föreningen i Vasa, Andromeda, har ett observatorium på platsen som är i gång vintertid. Och Söderfjärden är en vida känd rastplats för tranor, uppemot 8 000 per år, och andra fåglar. Antalet besökare per år ligger runt 10 000.

– Det är Finlands vackraste och en av världens bäst bevarade meteoritkratrar, säger **Matts Andersén**, en av talkoguiderna för utställningen i rian. Han är också författare till boken "När himlen faller ner" som nu utkommit i ny upplaga.

– Det unika är att kratern, som ligger under jord, framstår så tydligt. Den bäddades in snabbt efter nedslaget av sediment.

Han har fullt upp den här söndagen. Ett stort kryssningsfartyg besöker Vasa och passagerarna avlöser varandra i grupper. Men det bjuds också guidningar för allmänheten på söndagar och onsdagskvällar.

Det är inte bara utställningen i den gamla rian som lockar. Hela området stimulerar fantasin. Häftigast är det uppifrån luften, då ser man tydligt att det är en cirkelformad krater. Men att färdas genom kratern med en diameter på sex kilometer ger också en speciell känsla. Här är platta Österbotten som plattast. Det är som hav fast på land, och vart man än skådar möts man av horisonten.

Så även om man kommer under tiden när Meteorian inte har guide turer finns en upplevelse endast några kilometer från rikssättn.

– Det var så sent som 1983 man kunde fastslå att det faktiskt var en meteoritkrater, säger **Matts Andersén**.

– De vetenskapliga undersökningarna som gjordes visade att det enda alternativet hade varit en atombomb och det kunde uteslutas.

Kvarkens landhöjning

Forskning pågår kontinuerligt i samarbete med flera universitet. De aktiva kring Meteorian åskådliggör och populariserar. Bland annat finns en två kilometer lång modell över vårt solsystem och en 45 meters Tellus timeline som skildrar jordens uppkomst för 4 567 miljoner år sedan. En två millimeters plexiskiva utgör människans tid på jorden. Beger man sig ytterligare 137 meter bort kommer man till Big bang.

Meteorian och Söderfjärdskratern är inte bara avlägsen forntid utan också historien om landhöjningen som är speciell för Kvarkens kust. Inlandsisen hade här dragit sig undan för cirka 10 000 år sedan. För 4 000 år sedan dök de första klipporna upp ur vattnet och de första människorna på platsen har lämnat spår efter sig från den tiden, stenåldern.

– På 1920-talet genomfördes ett gigantiskt torrlägningsprojekt av Söderfjärden. Diken och kanaler, fler än i Venedig, grävdes ut för hand och fjärden blev åkermark. Tranor, tröskor och traktorer, konstaterar **Matts Andersén**, huserar numera i urhavet.

Frukten för att himlen ska falla ner över våra huvuden, och att den faktiskt gör det, har alltid funnits i människornas historia. Om det berättar både Kalevala och Mumintrolen. Och himlen faller hela tiden ner över våra huvuden, men för det mesta som stjärnfall i så små bitar att det inte märks. 2013 väntades en stor asteroid svepa nära jorden men helt oförutsett damp en helt annan ner i ryska Tjeljabinsk.

En bit av Tjeljabinskmeteoriten kommer tillsammans med delar av andra meteoriter från hela jorden att finnas på en stor utställning vid Meteorian nästa sommar. Då tas en helt ny utställningsbyggnad i bruk.

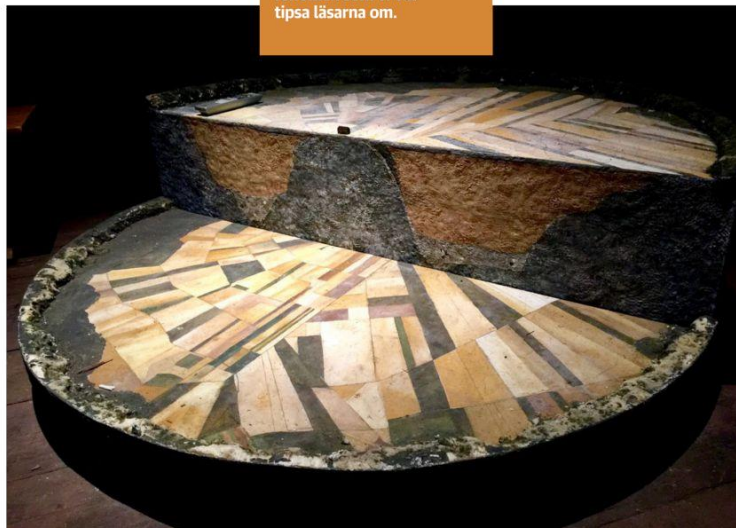
– Resan fortsätter, konstaterar **Matts Andersén**.

Och han har perspektiv.

TEXT & FOTO ANCI HOLM
nyheter@hbl.fi

Sommarens
pärlor

I den här serien presenterar vi en rad platser, händelser och fenomen som vi vill tipsa läsarna om.

FAKTA

Meteorian

● Marenvägen, Sundom, cirka 7 kilometer från Vasa.

● Allmänna öppettider, utställning och kafé: Söndagar kl. 14-20 till 24 september och onsdagar kl. 18-20 till 27 september.

● Visningar på beställning för grupper.

● Guidningar på svenska, finska och engelska.
meteorian.fi
visitvasa.fi

Ordlista

● Det finns 190 kända meteoritkratrar på jorden, den största i Vredrefort, Sydafrika. I Finland finns 11, den största i Lappajärvi.

● **Asteroid:** Småplanet i varierande stolek, finns vanligtvis i asteroidbältet mellan Mars och Jupiter.

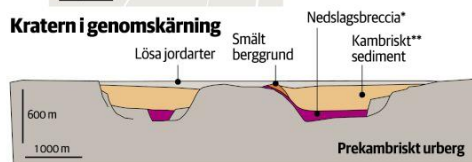
● **Meteor:** Stjärnfall, små gruskorn eller meteoroid som förbränns eller när jordytan och blir en meteorit.

● **Meteoroid:** Liten kropp i solsystemet med en bana som kan korsa jordens och ge upphov till en meteor eller meteorit om den når jordytan.

● **Meteorit:** Meteorsten, del av meteoroid som nått marken. Sten är vanligast, järn eller järnsten sällsynta.

● **Meteoritkrater:** Cirkelformad nedslagskrater som uppstår vid kollision med meteoroid, asteroid eller komet.

Källa: "När Himlen faller ner" av **Matts Andersén**.

Kratern i genomskärning

*Fragmentbergart som uppstår vid meteoritnedslag
** Kambriska tidsperioden var för cirka 500 miljoner år sedan

Källa: Meteorian

KSF Media

UNDER JORDEN. En modell av Söderfjärden och hur det ser ut under markytan. Själva kratern syns tydligt.

URDJUR. Trilobiter bäddades in i kratergrytan. Fossilerna hittades i en borrkärna 278 meter ner i marken vid Söderfjärden.

METEORIT. På utställningen i Meteorian finns en del exempel på meteoriter. Den här stenen kommer från Arkansas i USA.

Det är Finlands vackraste och en av världens bäst bevarade meteoritkratrar.

Matts Andersén
Talkoguide

